

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1943.

Första kammaren.

Nr 5.

Lördagen den 30 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.

Herr statsrådet *Ewerlöf* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 17, med förslag till förordning om erkända skatteförmedlingskassor, m. m.;
nr 18, med förslag till lag om vapenfria värnpliktiga, m. m.; samt
nr 19, angående bestridande av änkan *Signe Hanna Viktoria Jernbom* tillkommande livränta.

Justerades protokollen för den 24 och den 27 innevarande månad.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare.

Med stöd av bifogade läkarbetyg får undertecknad härmed vördsamt anhålla om ledighet från riksdagsarbetet t. o. m. den 16 februari 1943.

Ersta sjukhus, Stockholm den 27 januari 1943.

V. Ljungdahl.

Egnahemsdirektör *Vilmar Severin Ljungdahl*, som sedan den 21 januari varit intagen här för behandling av blödande magsår, är förhindrad deltaga i riksdagsarbetet t. o. m. den 16 februari 1943. Intygas på begäran.

Stockholm den 27 januari 1943.

Nils Åkerman

leg. läk.

Den begärda ledigheten beviljades.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 14, angående befrielse för vissa personer från betalningsskyldighet till kronan på grund av virkesköp.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 15, angående försäljning av visst under vattenfallsstyrelsens förvaltning stående område; och
nr 16, angående förvärv för statens vattenfallsverks räkning av enskild kraft-distributionsverksamhet m. m.

Föredrogs och bordlades Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 17—19.

Anmäldes och bordlades

statsutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1943/44 under riksstatsens första huvudtitel, avseende anslagen till hov- och slottsstaterna;

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser justitiedepartementets verksamhetsområde;

nr 19, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser finansdepartementets verksamhetsområde;

nr 20, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde; och

nr 22, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser folkushållningsdepartementets verksamhetsområde; samt

första lagutskottets utlåtande nr 1, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med särskilda bestämmelser om begränsning av vinstutdelning från aktiebolag, dels ock i ämnet väckta motioner.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.05 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Tisdagen den 2 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts proposition nr 17, med förslag till förordning om erkända skatteförmedlingskassor, m. m., hänvisades propositionen beträffande de under 4, 5 och 12 upptagna författningsförslagen till behandling av lagutskott, i vad propositionen rörde de med 6—8 betecknade lagförslagen, till konstitutionsutskottet, såvitt propositionen angick författningsförslagen under 9—11, till bankoutskottet samt i övrigt till bevillningsutskottet.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 18, med förslag till lag om vapenfria värnpliktiga, m. m.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 19, angående bestridande av änkan Signe Hanna Viktoria Jernbom tillkommande livränta.

Föredrogs och bordlades ånyo statsutskottets utlåtanden nr 1, 14, 19, 20 och 22 samt första lagutskottets utlåtande nr 1.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.03 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Onsdagen den 3 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Föredrogos ånyo statsutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1943/44 under riksstatsens första huvudtitel, avseende anslagen till hov- och slottsstaterna; samt nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser justitiedepartementets verksamhetsområde.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Herr statsrådet *Wigforss* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 20, med förslag till förordning om ytterligare uppskov med allmän fastighetstaxering, m. m.; och

nr 21, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften.

Föredrogos ånyo statsutskottets utlåtanden:

nr 19, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser finansdepartementets verksamhetsområde;

nr 20, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde; samt

nr 22, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser folkhus-hållningsdepartementets verksamhetsområde.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

*Lagförslag om
begränsning
av vinstutdel-
ning från
aktiebolag.*

Föredrogos ånyo första lagutskottets utlåtande nr 1, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med särskilda bestämmelser om begränsning av vinstutdelning från aktiebolag, dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 18 december 1942 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 6, vilken behandlats av första lagutskottet, hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till lag med särskilda bestämmelser om begränsning av vinstutdelning från aktiebolag.

I berörda lagförslag voro de tre första styckena av 1 § så lydande:

Utdelning till aktieägarna av aktiebolags vinst enligt fastställd balansräkning för räkenskapsår, som utgått den 31 december 1942 eller senare, dock

Lagförslag om begränsning av vinstutdelning från aktiebolag. (Forts.)

före den 31 december 1944, må, där ej annat nedan stadgas, icke överstiga sex procent av bolagets behållna förmögenhet enligt balansräkningen. Med bolagets behållna förmögenhet avses bolagets tillgångar efter avdrag för skulder och värdeminskningposter.

Har vinstutdelning för de tre sista räkenskapsår, som utgått före den 1 januari 1940, skett med så stort belopp i förhållande till bolagets behållna förmögenhet enligt balansräkningen för vart och ett av nämnda år, att utdelningen i medeltal (medeltalsprocenten) överstiger sex procent, må av vinsten utdelning ske med belopp motsvarande högst medeltalsprocenten av behållna förmögenheten enligt balansräkningen för det räkenskapsår utdelningen avser.

Där vinstutdelning för det sista räkenskapsår, som utgått tidigare än den 31 december 1941, överstiger såväl sex procent av bolagets behållna förmögenhet enligt balansräkningen för nämnda räkenskapsår som ock den enligt andra stycket beräknade medeltalsprocenten, må, utan hinder av vad i första och andra styckena stadgas, utdelning ske med belopp motsvarande högst den procent av behållna förmögenheten, vartill förstnämnda vinstutdelning uppgick; dock må höjning ej ske av det procenttal i förhållande till aktiekapitalet som denna vinstutdelning utgjorde.

I samband med propositionen hade utskottet till behandling förehåft följande i anledning av propositionen inom riksdagen väckta motioner, nämligen inom första kammaren nr 127, av herr *Nordenson*, samt inom andra kammaren nr 132 och nr 204, båda av herr *Olson* i Göteborg, och nr 267, av herr *Lundell*.

I motionen I: 127 hade hemställts, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag, att utdelningsbegränsning stadgades för räkenskapsår, som utgått den 31 december 1942 eller senare, dock före den 31 december 1943.

Utskottet hade i det nu föredragna utlåtandet på anförda skäl hemställt,

A) att det genom förevarande proposition framlagda lagförslaget måtte av riksdagen antagas; samt

B) att de i ämnet väckta motionerna I: 127 samt II: 132, 204 och 267, i vad de icke kunde anses besvarade genom utskottets hemställan under A), icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Reservation hade anmälts av herr *Karl Johan Olsson*, vilken ansett, att den föreslagna maximiutdelningen borde ha beräknats på det inbetalda aktiekapitalet i stället för på den behållna förmögenheten.

Herr *Olsson, Karl Johan*: Herr talman! Eftersom jag antecknat en reservation till utskottets utlåtande, ber jag att få säga några ord, innan kammaren fattar beslut i ärendet.

Jag hälsar för min del med tillfredsställelse, att regeringen framlagt detta förslag om vad jag skulle kunna kalla »utdelningsstopp». För detta förslag ha anförts huvudsakligen penningpolitiska skäl. Jag tror dock för min del inte att denna lag kommer att få någon större betydelse ur penningpolitisk synpunkt, utan jag tror att det är de folkpsykologiska skälen som äro de tyngst vägande därvidlag. I en tid, då alla medborgare få bära rätt tunga bördor och de sämst ställda sannolikt få bära de allra tyngsta, i en tid då pris- och lönestopp ha genomförts, skulle det vara orimligt att tillåta företag att icke blott fortsätta med sina ibland relativt höga utdelningar till aktieägarna, utan även öka dessa utdelningar. Rättvisan kräver, att de andra åtgärder, som ha vidtagits för att förhindra en inflationistisk utveckling, kompletteras med en åtgärd i sådant syfte som här är föreslaget. För min del kan jag till och med

Lagförslag om begränsning av vinstutdelning från aktiebolag. (Forts.)
tänka mig, att man skulle kunna gå längre, ja så långt att man försökte topphugga en del utdelningar.

Vad det sakliga innehållet i den kungl. propositionen beträffar vill jag inte sticka under stol med att jag helst hade sett, att den maximiprocent, som enligt förslaget stipuleras, skulle ha bestämts till fem i stället för sex procent. Jag tycker att i dessa tider, då inlåningsräntorna i bankerna äro så låga som de äro, fem procents utdelning till aktieägarna är tillräckligt. Å andra sidan spelar det väl i praktiken mindre roll, huruvida maximiprocenten är fem eller sex procent. Jag betraktar dessa sex procent närmast som en skönhetsfläck på det hela.

Större betydelse tillmäter jag då, herr talman, bestämmelsen, att den för utdelning tillåtna maximiprocenten skall räknas på den behållna förmögenheten och inte på aktiekapitalet. De skäl därför, som ha anförts av utredningsmännen, ha icke kunnat övertyga mig om denna bestämmelses riktighet. Utdelningarna pläga alltid beräknas på aktiekapitalet, och denna beräkningsgrund har sålunda hävd. I andra länder, t. ex. i England, beräknar man också maxiutdelningsprocenten på det inbetalade aktiekapitalet och icke på den behållna förmögenheten. Förslaget har i denna del synts mig så mycket mindre tilltalande som det vid stickprovsundersökningar visat sig, att denna bestämmelse i visa fall — det är för all del inte fråga om många — skulle medge höjningar, som inte skulle kunna komma i fråga, därest maximiprocenten grundades på det inbetalade aktiekapitalet. Denna möjlighet till höjning skulle måhända föreligga även för en del företag, som redan nu ha rätt höga utdelningar. Man kan visserligen säga, att dessa företag icke komma att utnyttja den möjlighet därtill, som finns, och det kan ju hända att risken i realiteten inte är så stor. Men jag anser det ändå vara onödigt att visa ett sådant tillmötesgående under nuvarande förhållanden.

Jag har, herr talman, intet yrkande — jag förstår, att kammaren icke kan vara beredd att ta ställning till en lagtext, som väsentligt avviker från den, som har förelegat till behandling hos utredningsmännen, regeringen och utskottet — men jag har, som sagt, inte kunnat underlåta att ge uttryck åt dessa mina synpunkter på frågan, innan kammaren fattar sitt beslut.

• Häri instämde herr *Näsström*.

Herr Nordenson: Herr talman! I anledning av den föreliggande propositionen har jag framlagt en motion, som innebär, att den föreslagna utdelningsbegränsningen skall inskränkas att gälla för utdelningar, som beslutas under loppet av innevarande år, detta i motsats till propositionen, som avser, att lagen skall gälla ända till slutet av år 1944.

Jag vänder mig nu inte mot förslaget som sådant utan endast mot tillämpningstiden. Motivet för mitt yrkande ligger i själva de förhållanden, som gjort, att detta förslag nu aktualiserats.

När lagförslaget utarbetades, förklarades det uttryckligen vara en beredskapsåtgärd, och det har ju också vilat ganska länge i departementet. De sakkunnigas utredning förelåg klar redan i början av 1942, och lagrådet avgav sitt yttrande i april. Vid föredragning av ärendet inför statsrådet den 18 december förklarade departementschefen uttryckligen, att han i våras inte var beredd att yttra sig om »huruvida eller när ärendet efter lagrådets behandling borde fullföljas genom förslagets framläggande för riksdagen, utan detta finge bli beroende av den framtida utvecklingen på näringslivets och penningväsendets områden». Han framhöll vidare: »Den hittillsvarande utvecklingen med avseende å aktiebolagens utdelningspolitik kan visserligen icke anses hava varit sådan, att den i och för sig skulle motivera att den ifrågasatta lagstiftningen

Lagförslag om begränsning av vinstutdelning från aktiebolag. (Forts.)
nu genomfördes. Lagstiftningsfrågan har emellertid kommit i ett i viss mån förändrat läge genom den skärpning av den ekonomiska politiken som genomförts i syfte att genom ett inkomststopp minska riskerna för en skadlig prisstegring. Jag vill erinra om att i det förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken, som utarbetats av den utredningsman, vilken erhållit i uppdrag att biträda vid ledningen av överläggningar och utredningar i ämnet, en utdelningsbegränsning infogats som en integrerande del i det allmänna inkomststoppet. Efter den reglering av arbetslöner och jordbrukspriser som vunnits torde lagförslaget därför böra föreläggas riksdagen och lagen, under förutsättning av riksdagens godkännande, utan dröjsmål träda i kraft. Den förskjutning av motiven för ifrågakvarande lagstiftning, som inträtt, medför att denna bör för sitt framtida fortbestånd anses knuten till att den skärpta inkomstpolitiken även i övrigt anses böra fullföljas».

Det framgår härav fullt tydligt, att departementschefens mening varit, att den föreliggande lagstiftningsfrågan har aktualiserats genom den skärpning av den ekonomiska politiken, som beslutades i höstas. Utdelningsbegränsningen bör alltså rimligtvis inte gälla under längre tid än den skärpta inkomstpolitiken upprätthålles på övriga områden, exempelvis i fråga om arbetslöner och jordbrukspriser. Båda dessa slag av inkomster äro emellertid för närvarande reglerade endast för en begränsad tid, arbetslönerna för innevarande avtalsperiod och jordbrukspriserna för det löpande konsumtionsåret. Huruvida man skall fortsätta med en sådan politik efter det att den nuvarande regleringen upphört är något, som vi ännu inte kunna bestämt säga. Den fortsatta utvecklingen kan ju bli sådan, att den nu inledda skärpta inkomstpolitiken oberoende av statsmakternas ansträngningar inte kan upprätthållas eller inte anses böra fullföljas. Det är mot bakgrunden av detta, som jag har menat, att det fanns anledning att begränsa lagens giltighet till samma tidpunkt som den, som jordbruksavtalen och löneavtalen äro begränsade till.

Mot detta har utskottet endast anfört, att »de förhållanden, som ligga till grund för propositionen, torde komma att föreligga även under innevarande år». Jag kan inte underlåta att göra den reflexionen, att utskottet synes ha förbigått det bärande skälet för mitt yrkande om att lagen skall begränsas till att gälla för innevarande år.

Jag vill i detta sammanhang särskilt understryka en synpunkt. Det har såväl från departementschefens sida som i övrigt under diskussionen i detta ärendet framhållits, att förslaget mindre framkommit på grund av oro för att utdelningarna skulle springa i höjden än av rent psykologiska skäl. Under förhandlingarna i höstas med löntagarna framkom kravet på utdelningsbegränsning från dessas sida, och det kom att spela en ganska viktig roll. Det har från löntagarnas sida betraktats som en betydelsefull kompensation för att de å sin sida skulle göra de uppostringar, som äro förknippade med lönestoppet. Detta är i och för sig fullt begripligt, och med hänsyn härtill delar jag fullkomligt den uppfattningen, att lagen bör komma till stånd, men just detta psykologiska faktum, att åtgärden i så hög grad fått karaktären av ett kompensationsobjekt, gör, att det enligt min mening vore oklokt från statsmakternas sida att nu besluta en längre löptid. Statsmakterna böra tillse, att dessa båda åtgärder, lönestoppet och utdelningsbegränsningen, löpa parallellt. Lönestoppet är nu begränsat till innevarande år. Då bör rimligtvis även denna lag begränsas på samma sätt. Det är enligt min mening inte klokt av statsmakterna att, när man har att räkna med att i höst åter behöva ta upp löneförhandlingarna, ha frånhänt sig ett argument och ett bytesobjekt, som av parterna tillmättes så stor betydelse.

Jag måste därför livligt beklaga, att utskottet inte har ansett sig kunna ta hänsyn till dessa mina synpunkter utan avvisat motionen.

Lagförslag om begränsning av vinstutdelning från aktiebolag. (Forts.)

Efter härmed slutad överläggning bifölls vad utskottet i förevarande utlåtande hemställt.

Anmäldes första lagutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 14, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med särskilda bestämmelser om begränsning av vinstutdelning från aktiebolag.

Skrivelseförslaget godkändes under förutsättning att utskottets hemställanden i utlåtande nr 1 bifölles även av andra kammaren.

Föredrogos och bordlades Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 20 och 21.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 11.22 f. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Lördagen den 6 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.; och dess förhandlingar leddes av herr andre vice talmannen.

Herr statsrådet *Bergquist* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 23, angående ersättning i visst fall i anledning av olycksfall i arbete;
och
nr 26, med förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § prisregleringslagen den 30 juni 1942 (nr 459).

Justerades protokollen för den 30 nästlidne januari och den 2 innevarande månad.

Föredrogos och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 20, med förslag till förordning om ytterligare uppskov med allmän fastighetstaxering, m. m.; och

nr 21, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften.

Föredrogos och bordlades Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 23 och 26.

Herr *Nilsson, Bror*, väckte en motion, nr 197, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om erkända skatteförmedlingskassor, m. m.

Motionen bordlades.

Anmälades och bordlades

statsutskottets utlåtanden:

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar under Utgifter å driftbudgeten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor;

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser hov- och slottsstaterna;

nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser utrikesdepartementets verksamhetsområde;

nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckt motion;

nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde; och

nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser handelsdepartementets verksamhetsområde;

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om kupongskatt, m. m.; och

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 6 mars 1942 (nr 63) angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 2, i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning; och

nr 3, i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning;

andra lagutskottets utlåtande nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 11 § och 27 § 1 mom. D värnpliktslagen den 30 december 1941 (nr 967); samt

jordbruksutskottets utlåtande nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser jordbruksdepartementets verksamhetsområde.

Upplästes och lades till handlingarna en till kammaren inkommen anmälan av följande lydelse:

Till riksdagens första kammare.

Härmed får jag vördsamt anmäla, att jag på grund av sjukdom enligt bifogade läkarintyg är förhindrad att bevista riksdagen från och med den 11 februari 1943 till och med månadens utgång.

Kil den 4 februari 1943.

J. Pettersson.

Riksdagsman för Värmlands län.

Det återopade läkarintyget, som jämväl upplästes, lydde sålunda:

Att riksdagsmannen Johannes Pettersson från Kil på grund av blodpropp i höger ben, för vilken sjukdom han sedan den 7 januari i år av mig behandlats, är oförmögen att bevista riksdagen t. o. m. innevarande månads utgång, intygas härmed på heder och samvete.

Kil den 4 februari 1943.

A. Eriksson,
provinsialläkare.

Justerades ett protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.08 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Tisdagen den 9 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.

Herr statsrådet *Domö* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 22, med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 1 mars 1940 (nr 117) rörande förbud mot befordran av vissa periodiska skrifter med statliga trafikmedel m. m.;

nr 25, angående lån till Svenska skifferoljeaktiebolaget m. m.;

nr 27, angående överlåtelse av vissa områden till Tärna kommun i Västerbottens län;

nr 29, med förslag till lag om jämkning av arrendeavtal i vissa fall m. m.;

nr 30, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 16 maj 1941 (nr 243) om rätt för arrendator att bortföra stråfoder m. m.;

nr 31, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 10 juni 1932 (nr 180) om vård av vissa skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden; samt

nr 32, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 16 februari 1934 (nr 19) om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet m. m.

Justerades protokollen för den 3 och den 6 innevarande månad.

Anmäldes och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser justitiedepartementets verksamhetsområde;

nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser finansdepartementets verksamhetsområde;

nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser eklestikdepartementets verksamhetsområde; samt

nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser folkhushållningsdepartementets verksamhetsområde.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 23, angående ersättning i visst fall i anledning av olycksfall i arbete.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 26, med förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § prisregleringslagen den 30 juni 1942 (nr 459).

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet den av herr *Nilsson, Bror* väckta motionen, nr 197, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om erkända skatteförmedlingskassor, m. m.

Föredrogs och bordlades ånyo statsutskottets utlåtanden nr 12, 13, 15—17 och 21, bevillningsutskottets betänkanden nr 1 och 2, första lagutskottets utlåtanden nr 2 och 3, andra lagutskottets utlåtande nr 1 samt jordbruksutskottets utlåtande nr 2.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner blevo propositionerna nr 22, 27 och 29—32 bordlagda, varemot propositionen nr 25 nu hänvisades till statsutskottet.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 198, av herr *Aqvist*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om erkända skatteförmedlingskassor, m. m.; och nr 199, av herr *Gustavson*, i samma ämne.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.09 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Onsdagen den 10 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 22, med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 1 mars 1940 (nr 117) rörande förbud mot befordran av vissa periodiska skrifter med statliga trafikmedel m. m.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 27, angående överlåtelse av vissa områden till Tärna kommun i Västerbottens län.

Föredrogs Kungl. Maj:ts proposition nr 29, med förslag till lag om jämkning av arrendeavtal i vissa fall, m. m.

Propositionen hänvisades, såvitt angick anslag till kostnader i samband med jämkning av vissa arrendeavtal, till jordbruksutskottet och i övrigt till behandling av lagutskott.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 30, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 16 maj 1941 (nr 243) om rätt för arrendator att bortföra stråfoder m. m.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 31, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 10 juni 1932 (nr 180) om vård av vissa skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 32, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 16 februari 1934 (nr 19) om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet m. m.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet nedannämnda motioner: nr 198, av herr *Aqvist*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om erkända skatteförmedlingskassor, m. m.; och nr 199, av herr *Gustavson*, i samma ämne.

Herr statsrådet *Westman* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 24, med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 12 maj 1917 (nr 269) om fastighetsbildning i stad; och
nr 33, angående försäljning av viss statens järnvägar tillhörig vattenrätt m. m.

Ang. innebörden av riksdagens anslagsanvisningar.

Föredrogs ånyo statsutskottets utlåtande nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar under Utgifter å driftbudgeten. För flera huvudtitlar gemensamma frågor.

I detta utlåtande hade utskottet på åberopade grunder hemställt, att riksdagen måtte

I. i anledning av Kungl. Maj:ts i ämnet framlagda förslag besluta, att det Kungl. Maj:t för budgetåren 1941/42 och 1942/43 lämnade bemyndigandet att medgiva överskridande av genom riksdagens beslut maximerade anslagsposter till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t eller till avlöningar till icke-ordinarie personal skulle efter utgången av budgetåret 1942/43 äga fortsatt giltighet för budgetåret 1943/44;

II. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att enligt för reservationsanslag gällande regler förfoga över obetecknade investeringsanslag intill utgången av tredje budgetåret efter det, för vilket anslagen sist blivit i riksstaten uppförda;

b) medgiva, att dyrtidstillägg åt vissa befattningshavare och familjepensionärer under budgetåret 1943/44 finge i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1943 förordade grunder utgå enligt de närmare föreskrifter, som meddelades av Kungl. Maj:t;

c) besluta, att utgifterna för dyrtidstillägg skulle beträffande befattningshavare och pensionärer vid de affärsdrivande verken eller vid av dessa övertagna företag eller inrättningar utgå av de medel, av vilka verkets utgifter i övrigt bestredes;

III. besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet i övrigt i förevarande utlåtande anfört.

Utskottets hemställan i punkten II. a) hänförde sig till vissa förhållanden, för vilka utskottet redogjort under en i motiveringen upptagen punkt, betecknad 3. Anslag till anläggningsarbeten m. m.

Herr *Herlitz*: Herr talman! Jag anhåller att få fästa kammarens uppmärksamhet på en intressant sak, som beröres i detta utlåtande och i den del av statsverkspropositionen, till vilken det är anknutet. Det gäller punkten 3. Anslag till anläggningsarbeten m. m. I statsverkspropositionen berättas, hur det har gått med dessa anslag. Kungl. Maj:t hade tänkt sig, att en del av de stora anslagen för sådana ändamål, som beviljades i fjol, icke skulle komma att utgå, förrän efter förnyad omprövning angående deras behövlighet och lämplighet. Den utredningen anförtroddes åt den bekanta s. k. byggnadsberedningen, men då inträffade något, som relateras på följande sätt i statsverkspropositionen. »I viss mån ha möjligheterna att anpassa den statliga eller statsfinansierade anläggningsverksamheten efter marknadsutvecklingen begränsats därigenom, att statsmakternas beslut om anvisande av anslag stundom redan föranlett därav berörda myndigheter och institutioner till åtaganden som verkat bindande vid den nya prövningen.»

Vederbörande departementschef finner sig med anledning därav föranlåten att göra ett påpekande. Han säger: »Det är av vikt att detta beaktas av de av anslagen berörda myndigheterna och institutionerna, så att anslagsanvisningar-

Ang. innebörden av riksdagens anslagsanvisningar. (Forts.)

na» — alltså anvisningarna i framtiden — »icke tagas till intäkt för åtgärder som kunna begränsa utrymmet för en senare, eventuellt ytterligare skärpt prövning av de olika företagens lämplighet med hänsyn till marknadsläget.» Statsutskottet understryker detta uttalande.

Men, herr talman, denna fråga har litet större räckvidd än Kungl. Maj:t och utskottet här ha givit den. För det första är det för mig påfallande, att Kungl. Maj:t har inskränkt sig till att uttala en förmaning för framtiden, men inte sträckt sig därefter att uttala något direkt ogillande av det förfarande, som myndigheterna låtit komma sig till last. Jag vill nu inte heller fördrista mig att fälla något sådant omdöme, ty jag vet inte, vilka anläggningar det här gäller, och jag vet inte, vilka myndigheter som sitta i skottgluggen. Men rent principiellt är det fel, så som myndigheterna ha förfarit, och, märk väl, det är fel icke endast med avseende å den sorts anslag, som det här är fråga om, alltså anslagen till dessa anläggningar, som skulle bli föremål för en förnyad omprövning av byggnadsutredningen, utan även med avseende å vilka anslag som helst.

Man får nämligen beträffande alla anslag fasthålla vid att de icke äro bindande på samma sätt som en lag. Sedan Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen en lag och riksdagen har antagit den, är det bestämt, att det skall handlas i överensstämmelse med lagen. Men har riksdagen, även det sker på Kungl. Maj:ts förslag, beviljat ett anslag, så är det därigenom långt ifrån bestämt att medlen skola utgå. Det är tvärtom en väsentlig princip i vår statsrätt, att Kungl. Maj:t har att företa ett förnyat övervägande, huruvida medelsanvisning bör äga rum eller icke. Det kan ha kommit nya omständigheter emellan, som gör att det ändamål, som Kungl. Maj:t tidigare har tänkt sig borde föranleda medelsanvisning, icke längre bör göra det. Kungl. Maj:t kan också ha kommit till en annan uppfattning om saken än Kungl. Maj:t tidigare har haft. Det är Kungl. Maj:ts rätt och plikt att sålunda underkasta frågan en förnyad omprövning, då utanordnandet av medlen skall ske, och det är med hänsyn därtill *absolut felaktigt* — det bör starkt understrykas — om statens myndigheter tro sig kunna resonera på det viset, att utbetalningsfrågor och frågor om ingåendet av förbindelser i enlighet med anslag äro klara, så snart riksdagen har anvisat anslag.

Det är alldeles särskilt angeläget att inskräpa detta nu, därför att de uttalanden, som Kungl. Maj:t och statsutskottet här ha funnit sig föranlåtna att göra med avseende å en viss sorts anslag, nämligen sådana. som gälla dessa anläggningsarbeten som skola bli beroende av byggnadsberedningens fortsatta prövning, att dessa uttalanden, säger jag, kunna motsättningsvis föranleda den mycket betänkliga slutsatsen att man i andra fall kan räkna med anslags anvisande såsom något absolut definitivt. Det är naturligtvis av särskild vikt, det vill jag också understryka, att man gör allvar av dessa regler just i en sådan tid som den nuvarande, då det framstår såsom mycket angeläget, att statsmedel icke utbetalas i sådana fall, där man vid mognare prövning skulle ha kommit till det resultatet att de icke böra gå ut.

Jag har tagit upp denna sak, herr talman, i förhoppning att statsrevisorerna till ett kommande år skola finna anledning att närmare uppmärksamma dessa intressanta företeelser och de eventuellt därmed sammanhängande tendenser inom statsförvaltningen, på vilka uttalandena av utskottet och departementschefen äro ägnade att fästa uppmärksamheten.

Jag skall också tillåta mig att i detta ärende rikta en vädjan till regeringen. Då man tycker sig finna, att bland myndigheterna den praxis har inrotat sig, att de kunna betrakta anslagsanvisningarna såsom någonting definitivt, och då man för övrigt ser, hur departementschefen uttalar sig i detta ärende, kommer man till den misstanken, att den gamla goda statsrättsliga regeln om den för-

Ang. innebörden av riksdagens anslagsanvisningar. (Forts.)
nyade omprövningen från Kungl. Maj:ts sida måhända på ett och annat håll inom regeringen och Kungl. Maj:ts kansli har råkat i glömska. Det har kanske kommit ur bruk att man ser på saken noggrant; det har kanske blivit på det viset att denna prövning, då det gäller att utfärda regleringsbrev och andra bestämmelser, blivit något som sker tämligen mekaniskt, så att det därför är förklarligt nog, om myndigheterna skulle råka in på det absolut felaktiga och ur statsfinansiell synpunkt stundom ganska betänkliga betraktelsesätt, som nu yppat sig.

Med hänsyn därtill tillåter jag mig rikta en vädjan till regeringen att noggrant uppmärksamma denna sak, att se till att det blir allvar av den prövning, som vår statsrätt förutsätter, och att se till att myndigheterna dra konsekvenserna av detta förhållande.

Jag har intet yrkande, herr talman!

Sedan överläggningen ansetts härmed slutad, bifölls vad utskottet i förevärande utlåtande hemställt.

Herr statsrådet *Möller* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 28, angående gäldandet av vissa haverikostnader.

Föredrogos ånyo statsutskottets utlåtanden:

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser hov- och slottsstaterna; samt

nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser utrikesdepartementets verksamhetsområde.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande statsutskottets utlåtande nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckt motion.

Punkten 1.

Utskottets hemställan bifölls.

*Anslag till
remontering.*

Punkten 2.

Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen att till Remontering å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 205,000 kronor.

Vidare hade i en inom andra kammaren av herrar *G. Nilsson* i Göingegården och *T. G. von Seth* väckt motion (II: 110) hemställts, att riksdagen måtte, med ändring av Kungl. Maj:ts anslagsäskande, å tilläggsstat för budgetåret 1942/43 till remontering anvisa ett reservationsanslag av 307,200 kronor.

Motionärernas förslag innebar, att priset per remonter skulle höjas från av Kungl. Maj:t beräknade 1,900 till av arméförvaltningen föreslagna 2,100 kronor.

Anslag till reparation. (Forts.)

Utskottet hade i den nu föredragna punkten av angivna orsaker hemställt, att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 110, till Reparation å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 205,000 kronor.

Herr Mannerskantz: Herr talman! I denna punkt har i andra kammaren väckts en motion, vari yrkas, att det reparationpris, som skall utbetalas nu i vår, skall sättas till 2,100 kronor i stället för det av Kungl. Maj:t beräknade priset 1,900 kronor. Denna motion har jag stora sympatier för. Den föreslagna summan är densamma som arméförvaltningen begärt. Denna har som motiv anfört, att det är nödvändigt, att priset på varmlodiga hästar ligger något över priset på vanliga hästar, för att inte den varmlodiga aveln skall gå tillbaka.

Närmast har jag emellertid begärt ordet för att påpeka en sak, som i viss mån synes vara förbisedd av departementschefen. Han säger nämligen, att han förutsätter, att reparationen skall kunna genomföras nu i vår, om till grund för anslagsberäkningen lägges ett medelinköpspris av 1,900 kronor. Jag tror också, herr talman, att det kan gå. De hästar, som till våren bli tre år, finnas ju redan, och de kunna väl inte med fördel säljas såsom arbetshästar, utan de komma nog fram till reparationsmötena och säljas där. Men jag antar, att detta inte är den enda synpunkt man bör anlägga, utan man får också tänka på hur det går i framtiden. Det pris man sätter påverkar uppfödarnas åtgärder för framtiden. Om man inte fastställer priser, som svara mot tidens behov, kommer det att leda till att påläggen minskas och att vi en vacker dag stå inför en stor brist på reparation. Det kan gå likadant som med hönsen och grisarna: de försvinna.

Det är med tanke på att man måste se framåt och inte bara tänka på varje års reparation som jag nu skulle vilja uttrycka den förhoppningen, att när man — såsom utskottet sagt — till våren tar frågan under omprövning igen, man även tar hänsyn till just den synpunkten och inte enbart tänker på dagens behov. Reparationspriset blir ju inte fastlåst till 1,900 kronor, utan både departementschefen och utskottet ha förutsatt, att det skall sättas till ett högre belopp, om detta i vår anses nödvändigt. Jag hoppas, att de synpunkter jag här framfört då bli beaktade.

Jag har intet yrkande.

I detta anförande instämde herr *Bondeson*.

Efter det överläggningen förklarats härmed slutad, bifölls vad utskottet i den nu ifrågakvarande punkten hemställt.

Punkterna 3—11.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 12.

Lades till handlingarna.

Punkterna 13—23.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Vid förnyad, punktvis skedd föredragning av statsutskottets utlåtande nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande statsutskottets utlåtande nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser handelsdepartementets verksamhetsområde.

Punkterna 1—4.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkterna 5 och 6.

Lades till handlingarna.

Föredrogs ånyo bevillningsutskottets betänkanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om kupongskatt, m. m.; och

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 6 mars 1942 (nr 63) angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift.

Vad utskottet i dessa betänkanden hemställt bifölls.

Föredrogs ånyo första lagutskottets utlåtande nr 2, i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning.

*Ang. visat
av justitie-
ombuds-
mannen anbe-
fallt åtal.*

I detta utlåtande hade utskottet anmält, att vid den granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning, som utskottet grundlagsenligt förehaft, någon anledning till anmärkning icke förekommit.

Herr Undén: Herr talman! Justitieombudsmannens föreliggande ämbetsberättelse innehåller inte någon redogörelse för det fall, som väckt mest uppteendelse bland de åtal, justitieombudsmannen under förra året företog. Jag åsyftar åtalet mot underståthållare Hallgren för polisingripandet mot herrar Lilliehöök, Martin och Lindberg. Det är helt naturligt, att ämbetsberättelsen inte innehåller någon redogörelse i den saken, eftersom den ännu inte är slutbehandlad av domstolarna. Justitieombudsmannen har enligt pressmeddelandet hos högsta domstolen överklagat hovrättens frikännande utslag.

Jag skall under dessa förhållanden inte närmare diskutera detta rättsfall, men jag skulle vilja ge uttryck åt en djup tillfredsställelse över att riksdagens ombudsman inte har lämnat övergrepp av denna art utan beivran. Alldeles oavsett var det juridiska ansvaret ligger, eller om det till äventyrs är så dividerat, att det inte alls kan utkrävas — såsom tydligen hovrätten funnit — så är det fullständigt klart, att detta ingripande visat en häpnadsväckande brist på omdöme. Det anonyma brev, som gav upphov till polisens aktion, är till sitt innehåll känt av talrika personer. Om valda utdrag därav lästes upp här i kammaren, är jag övertygad om att kammaren skulle få sig ett gott skratt åt de enfaldiga beskyllningarna.

En allvarlig sak är det emellertid, att oförvitliga och välkända personer ha behandlats som farliga konspiratörer på så löjeväckande anklagelser. Ännu

Ang. visst av justitieombudsmannen anbefallt åtal. (Forts.)

allvarligare är det, att denna affär blottat, att vi ha fått en politisk polis, som i så hög grad brister i politiskt sunt förnuft och i politisk kunskap.

Jag vill tillägga, att det förefaller råda en viss oklarhet i fråga om instansordning och behörighetsområden, när det gäller säkerhetspolisen. Om en ledamot av regeringen, som själv inte har med polisärenden att göra, får motta en angivelse om högförrådiska stämplingar mot landet och inte vill kasta den i papperskorgen såsom uppenbart utan betydelse, så är det önskvärt, att den överlämnas till behörig departementschef. Härigenom vinnes större trygghet mot att polisledningen tror sig bunden av direktiv från regeringen, utan att sådana direktiv behörigen ha givits.

Herr talman! Jag har intet yrkande.

I herr Undéns yttrande instämde herrar *Sandler* och *Brandt*.

Efter härmed slutad överläggning lades förevarande utlåtande till handlingarna.

Föredrogs ånyo och lades till handlingarna första lagutskottets utlåtande nr 3, i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning.

Vid ånyo skedd föredragning av andra lagutskottets utlåtande nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 11 § och 27 § 1 mom. D värnpliktslagen den 30 december 1941 (nr 967), bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Vid förnyad, punktvis skedd föredragning av jordbruksutskottets utlåtande nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser jordbruksdepartementets verksamhetsområde, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogs och bordlades Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 24, 28 och 33.

Anmäldes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 19, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde.

Skrivelseförslaget godkändes under förutsättning att utskottets hemställanden i utlåtande nr 17 bifölles även av andra kammaren.

Anmäldes jordbruksutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 20, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser jordbruksdepartementets verksamhetsområde.

Skrivelseförslaget godkändes under förutsättning att utskottets hemställanden i utlåtande nr 2 bifölles även av andra kammaren.

Anmäldes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 21, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om kupongskatt, m. m.

Skrivelseförslaget godkändes under förutsättning att utskottets hemställanden i betänkande nr 1 bifölles även av andra kammaren.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 200, av herr *Björck* m. fl.,

nr 201, av herrar *Lindblom* och *Svedberg*, samt

nr 202, av herr *Brandt*,

alla i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om vapenfria värnpliktiga, m. m.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 11.38 f. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Lördagen den 13 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.

Herr statsrådet *Bergquist* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 34, angående pensionsrätt i statens pensionsanstalt för personal vid de kungl. teatrarna; och
nr 36, angående anslag till posthusbyggnad i Karlskrona.

Upplästes följande till kammaren inkomna ansökning:

Till riksdagens första kammare.

Då jag icke kan förena riksdagsmannauppgiften med min övriga verksamhet, hemställer jag härmed att få avsäga mig uppdraget såsom ledamot av riksdagens första kammare.

Karlskrona den 12 februari 1943.

Helmer Wikström.

Kammaren godkände det hinder, som herr Wikström åberopat till stöd för sin avsägelse av riksdagsmannabefattningen, samt biföll den gjorda ansökningen.

På sedermera av herr talmannen gjord framställning beslöt kammaren att till Konungen avlåta skrivelse med anmälan om den gjorda avsägelsen och den därigenom inom kammaren uppkomna ledigheten, varefter ett i sådant avseende uppsatt förslag till underdånig skrivelse upplästes och godkändes.

Anmälades och godkändes andra lagutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 22, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 11 § och 27 § 1 mom. D värnpliktslagen den 30 december 1941 (nr 967).

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 24, med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 12 maj 1917 (nr 269) om fastighetsbildning i stad.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 28, angående gäldandet av vissa haverikostnader; och
nr 33, angående försäljning av viss statens järnvägar tillhörig vattenrätt m. m.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott nedannämnda motioner:

nr 200, av herr *Björck* m. fl.,

nr 201, av herrar *Lindblom* och *Svedberg*, samt
nr 202, av herr *Brandt*,
alla i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om vapen-
fria värnpliktiga, m. m.

Föredrogos och bordlades Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner
nr 34 och 36.

Anmälades och bordlades

statsutskottets utlåtanden:

nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å till-
läggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser kom-
munikationsdepartementets verksamhetsområde;

nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen å kapitalbud-
geten under statens allmänna fastighetsfond gjorda framställningar angående
anslag för budgetåret 1943/44, i vad propositionen avser kommunikationsdepar-
tementets verksamhetsområde;

nr 24, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda fram-
ställning angående anslag för budgetåret 1943/44 till förskott av kostnader för
uppgörande av byggnadsplaner;

nr 25, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av
visst under vattenfallsstyrelsens förvaltning stående område;

nr 26, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förvärv för sta-
tens vattenfallsverks räkning av enskild kraftdistributionsverksamhet m. m.;

nr 27, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse av rätt
till bearbetande av icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord;

nr 28, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för G.
V. Bohlin m. fl. från ersättningsskyldighet;

nr 29, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda fram-
ställning angående stat för luftfartsfonden för budgetåret 1943/44 m. m.; och

nr 30, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen å kapitalbud-
geten under luftfartsfonden gjorda framställningar angående anslag för bud-
getåret 1943/44;

bankoutskottets utlåtande nr 3, i anledning av väckt motion om dyrtidstill-
lägg till den hos riksdagens kamrar, utskott och kansli tillfälligt anställda per-
sonalen; samt

första lagutskottets utlåtanden:

nr 4, i anledning av väckt motion angående viss ändring av vapenkungörel-
sen; och

nr 5, i anledning av väckt motion om fullständigt avskaffande av förfaran-
det med kungörelsers uppläsande i kyrka.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens samman-
träde avslutades kl. 4.07 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.